

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ
УНІВЕРСИТЕТ

А.В. ГРИНЬОВ
О.М. ШЕРШЕНЮК
С.В. ОВЧАРЕНКО

МІЖНАРОДНА
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ.
ВЕКТОР РОЗВИТКУ

Харків
ХНАДУ
2008

УДК 330.341.1:330.322.5

ББК 65.9(2)-55

Рецензенти: **Садєков Алімжан Абдуллович** – доктор економічних наук, професор; Донецький державний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського;
Дейнека Олександр Георгійович – доктор економічних наук, професор; Українська державна академія залізничного транспорту.

Рекомендовано до видання рішенням вченої ради Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
(протокол №4 від 23.11.2007 р.)

Г85 Гриньов А.В., Шершенюк О.М., Овчаренко С.В.

Міжнародна інноваційно-інвестиційна діяльність України. Вектор розвитку: Монографія. – Харків: Вид-во ХНАДУ, 2008. – 208 с.

Розглянуто питання необхідності вибору напрямків інноваційного розвитку та формування ефективної інноваційної політики України. Проведено аналіз інноваційно-інвестиційної сфери провідних країн світу. Окремо виділено головні тенденції розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в умовах глобалізації. Визначено передумови використання сучасних методичних підходів щодо розрахунку інтегрального ефекту від впровадження інноваційних проектів, що зумовлюють необхідність їх застосування українськими підприємствами в умовах відсутності стабільності зовнішнього середовища.

Рекомендована для наукових і практичних працівників, які досліджують проблеми інвестування і Україні та за рубежом, викладачів, аспірантів і студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Іл. 28. Табл. 32. Бібліогр. 190 назв.

ISBN 978-966-303-162-0

© ХНАДУ.

© Гриньов А.В., Шершенюк О.М.,

Овчаренко С.В.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Сучасні світові тенденції розвитку інноваційно-інвестиційних процесів.....	6
1.2. Світовий досвід управління фінансами в інноваційній сфері.....	37
1.3. Стратегічні напрями розвитку інноваційної діяльності в умовах глобалізації	65
Розділ 2	
МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ	83
2.1. Становлення і розвиток міжнародних інвестиційних ринків	83
2.2. Міжнародна інвестиційна діяльність як чинник розвитку економіки України	93
Розділ 3	
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ	
ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	139
3.1. Врахування ефекту синергії при визначенні інноваційного потенціалу підприємства	139
3.2. Аналіз методів оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів	147
3.3. Методичні рекомендації щодо визначення етапів життєвого циклу інновацій з урахуванням ефекту дифузії.....	162
3.4. Існуючі методичні підходи щодо розрахунку інтегрального ефекту від впровадження інновацій	176
ЛІТЕРАТУРА	193

ВСТУП

Розвиток вітчизняної економіки, підвищення конкурентоспроможності українських підприємств з метою подолання відставання від економічно розвинутих країн та інтеграції у світове співтовариство неможливий без здійснення інвестицій, у першу чергу в інноваційну сферу. Це дасть можливість, передусім, підвищити конкурентоспроможність вітчизняної економіки, гарантувати їй економічну безпеку та гідне місце в Європейському Союзі. Прискорення розвитку високотехнологічних виробництв, спроможних виробляти наукомістку продукцію, формування їх експортного потенціалу, підвищення технологічного рівня підприємств, завдяки прогресивним вітчизняним і світовим науково-технічним досягненням є обов'язковими умовами для реалізації інноваційної стратегії економічного зростання.

Підвищення конкурентоспроможності продукції промислового виробництва базується на знаннях, використанні науково-технічного та людського потенціалів. Забезпечення реального впливу науки на економічне зростання є необхідною передумовою збільшення частки валового внутрішнього продукту, що інвестується у дослідження та науково-технічний розвиток промислових підприємств.

Основною метою проведення підприємствами наукових досліджень і розробок нової продукції є диверсифікація виробництва, модернізація, створення високих технологій. Зокрема, в умовах жорсткої конкуренції інновації, нові ідеї і продукти, прогресивні технології й організаційні рішення стають вирішальним чинником успіху підприємницької діяльності, забезпечують виживаність і фінансову стабільність українських підприємств.

Науково-технічна, технологічна та інноваційна потужність економіки залежить не тільки від наявності працюючих систем правового забезпечення та систем оподаткування інноваційної діяльності, але і від здатності впроваджувати технології, що вироблені в інших країнах, та поширювати власні на міжнародному рівні.

Через незадовільний науково-технічний рівень, низьку якість та великі витрати на виробництво національна продукція втрачає конкурентоспроможність не тільки на зовнішньому, але й на

внутрішньому ринку. Однією з головних причин такого становища є недостатня увага відповідних державних установ до питань розробки обґрунтованої концепції інноваційного розвитку вітчизняної промисловості, а головне – до впровадження такої концепції в практику роботи промислових підприємств.

Ключова роль інновацій на мікро- та макрорівнях, яка підтверджується успішним зарубіжним досвідом на основі широкомасштабного впровадження інновацій, зумовила необхідність вибору Україною інноваційного напрямку розвитку та формування обґрунтованої інноваційної політики. Ситуація, яка склалася у нашій країні, характеризується тим, що за наявності значної наукової та технологічної бази спостерігається зниження інноваційної активності в зв'язку з недостатністю у підприємств власних інвестиційних ресурсів, незначними державною підтримкою й бюджетним фінансуванням, високими кредитними ставками, низьким платоспроможним попитом на нову продукцію та технології, високим рівнем ризиків в інноваційній сфері. Розвиток наукомістких виробництв неможливий без серйозної державної підтримки. Залучення інвестицій на розвиток наукових досліджень потребує розробки удосконалених методів оцінки їх ефективності.

Перехід від директивно-планового управління економікою до ринкового не знижує актуальності поставленої проблеми, а, навпаки, посилює її і вимагає прискореного створення обґрунтованих рекомендацій, в основу яких мають бути покладені рушійні фактори ринкової економіки. Окрім того, для налагодження Україною стійких зовнішньоекономічних зв'язків та забезпечення раціонального рівня відкритості економіки істотне значення має оцінка ефективності інвестиційно-інноваційних проектів, запропонованих у рамках структурної перебудови економіки за участю іноземних інвесторів.

В останні роки проблематиці інноваційно-інвестиційної діяльності промислових підприємств приділяється велика увага як зарубіжними, так і вітчизняними авторами, теоретиками та практиками: В. Амітаном, О. Амошею, І. Ансоффом, Ю. Бажалом, Є. Бельтюковим, Є. Бойком, Е. Брукінгом, Л. Водачеком, А. Гальчинським, В. Гейцем, А. Гриньовим, Б. Данилишиним, Г. Добровим, П. Друкером, В. Зарубою, Ю. Івановим, С. Ілляшенком, В. Кінгом, Д. Клїлландом, А. Козаченком, А. Кредісовим, В. Кредісовим,

Є. Крикавським, М. Крупкою, О. Лапко, І. Лукіновим, Л. Нейковою, П. Орловим, М. Портером, Р. Ричардом, Б. Санто, М. Туган-Барановським, Р. Уотерманом, Д. Черваньовим, М. Чумаченком, Н. Чухрай, Й. Шумпетером, А. Яковлєвим та іншими. Проте, незважаючи на численні наукові розробки, проблема залучення іноземних інвестицій для реалізації інноваційних проектів, зростання інноваційного потенціалу країни й надалі залишається актуальною для подальших досліджень.

Монографію підготовлено науковцями Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (м. Харків, Україна) д.е.н. Гриньовим А.В. та к.е.н. Шершенюк О.М. у співробітництві з майстром інжинірингу і проектного менеджменту Факультету Бізнесу Університету Вікторії (м. Вікторія, Канада).

Наукове видання

Андрій Валентинович ГРИНЬОВ
Олена Миколаївна ШЕРШЕНЮК
Сергій Вікторович ОВЧАРЕНКО

МІЖНАРОДНА
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ.
ВЕКТОР РОЗВИТКУ

Редактор *Л.А. Пустовойтова*

Комп'ютерна верстка *Н.А. Купіної*

Підписано до друку 15.01.2008 р. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman Cyr. Віддруковано на ризографі.
Ум.друк. арк.13,0. Обл.-вид.арк.12,3.
Зам.№_____. Тираж _____ прим. Ціна договірна

ВИДАВНИЦТВО

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

**Видавництво ХНАДУ, 61200, Харків-МСП, вул. Петровського, 25.
Тел. /факс: (057)700-38-64; 707-37-03, e-mail: rio@khadi.kharkov.ua**

*Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції, серія № ДК №897 від 17.04 2002 р.*